

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Кафедра економіки і бізнесу

ПОГОДЖЕНО

Гарант ОПП «Туризм»

доц. Валентина ДЕМКО

30 серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри Е&Б

доц. Лариса БОЛТЯНСЬКА

30 серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МІКРО- ТА МАКРОЕКОНОМІКА»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» *зі спеціальності*
242 «Туризм і рекреація» за ОПП «Туризм»

(на основі повної загальної середньої освіти)

Факультет економіки та бізнесу

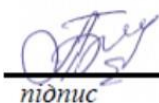
2023 – 2024 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Мікро- та макроекономіка» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» за ОПП «Туризм» (на основі повної загальної середньої освіти). – Запоріжжя, ТДАТУ – 18 с. – 1,13 у.д.а.

Розробник: ст. викладач Васильченко О.О.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри Е&Б
Протокол від “30” серпня 2023 року №1
Завідувач кафедри економіки і бізнесу

к.е.н., доцент

підпис

Лариса БОЛТЯНСЬКА

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу» зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» за ОПП «Туризм» (на основі повної загальної середньої освіти) для ступеня вищої освіти «Бакалавр»

Протокол № 1 від 4 вересня 2023 року

Голова методичної комісії, доц.

Юлія ВОРОНІНА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 24 «Сфера послуг»	Обов'язкова	
Загальна кількість годин - 150	Спеціальність: 242 «Туризм і рекреація»	Курс	Семестр
Змістових модулів - 2		1-й	1-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять – 3 год. самостійна робота студента – 12 год.	Ступінь вищої освіти: <u>«Бакалавр»</u>	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	10 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	20 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	120 год.
		Фірма контролю: диференційний залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: Полягає у формуванні системи теоретичних знань щодо понятійно-категоріального апарату мікро- і макроекономіки; ґрунтовне оволодіння сутністю економічних явищ і процесів; забезпечення базової фундаментальної теоретичної підготовки, необхідної для подальшого вивчення циклу економічних дисциплін; глибоке розуміння законів і основних тенденцій економічного розвитку суспільства; розкриття інструментів та механізмів функціонування економічного розвитку на основі його найбільш відомих світових моделей та стратегій

Предметом дисципліни є поведінка економічних суб'єктів; механізм прийняття рішень за обмежених ресурсів та альтернативних можливостей їх використання; ефективність функціонування національної економіки.

Завдання курсу: надання знань про базові положення мікроекономічної теорії; прищеплення навичок використання інструментарію мікроекономічного аналізу; прищеплення навичок вивчення впливу поведінки економічних суб'єктів та економічної політики на обсяг споживання та інвестицій, валютні курси, рівень інфляції, рівень безробіття, торговельний баланс.

Результати навчання (з урахуванням soft skills)

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері економічного консалтингу та бізнес-економіки, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК4. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК9. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.

Фахові компетентності:

ФК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності

ФК2. Здатність застосовувати знання у практичних освітніх ситуаціях

ФК8. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем

ФК10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал

ФК16. Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу

Програмні результати навчання:

РН2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

РН8. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.

РН10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко технологічна).

РН15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.

РН18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

РН19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.

РН20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

PH21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

PH22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.

Soft skills:

- навички самостійної роботи, самоорганізація;
- логічне та критичне мислення;
- відповідальність та добросовісність;
- навички міжособистісного спілкування, вміння працювати в команді.

Міждисциплінарні зв'язки з урахуванням структурно-логічної схеми ОПП «Туризм».

Перелік навчальних дисциплін, вивчення яких у подальшому базується на матеріалі освітньої компоненти: «Статистика», «Основи туристичної діяльності», «Розвиток сфери туристичних послуг».

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. «Мікроекономіка»

ТЕМА 1. Предмет і метод мікроекономіки [1, с.9-20], [2, с. 8-17], [4, с.16-32; 44-50], [5, с. 21-30], [6, с. 5-44]

Мікроекономіка. Позитивні та нормативні питання в мікроекономіці. Граничний аналіз. Модель. Оптимізація та визначення рівноваги. Методи економічного аналізу. Оптимізаційні та рівноважні моделі: організаційна стихія та ієрархія. Раціональна поведінка. Економічні потреби. Основна проблема мікроекономіки. Економічні блага та їх класифікація. Економічні ресурси. Структура економічних ресурсів. Крива виробничих можливостей. Ефективність. Альтернативні витрати. Фірма, домогосподарство та держава як суб'єкти мікроекономіки. Досконала конкуренція. Монополія. Монополістична конкуренція. Олігополія. Повна зайнятість ресурсів. Повний обсяг виробництва. Закон зростання альтернативних витрат. Абсолютна та відносна перевага.

ТЕМА 2. Аналіз поведінки споживача [1, с. 64-74, 78-89], [2, с. 33-82], [3, 30-32, с. 39-43, с.47-58], [4, с. 120-139], [5, с. 66-92, с. 96-107], [6, с. 92-139, с. 150-182]

Потреба. Цінність блага. Корисність. “Парадокс” Сміта. Сукупна корисність. Гранична корисність. Закон спадної граничної корисності. Кардиналістська теорія поведінки споживача. Перший та другий закони Госсена. Бюджетна лінія. Варіанти поведінки бюджетної лінії. Споживчий вибір.

Ординалістська теорія поведінки споживача. Крива байдужості. Властивості кривої байдужості. Карта кривих байдужості. Гранична норма заміщення благ. Види кривих байдужості. Точка рівноваги споживача. Споживча рівновага.

Ефект доходу. Ефект заміщення. Лінії “доход-споживання” та “ціна-споживання”.

ТЕМА 3. Попит, пропозиція, їх взаємовідносини [1, с. 25-40; 45-58], [2, с. 82-140], [3, с. 54-95, 102-142], [4, с. 82-105], [5, с. 33-61], [6, с. 50-87]

Попит. Закон попиту. Функція попиту. Детермінанти попиту. Крива попиту. Зміна попиту. Зміна величини попиту. Вдавані порушення закону попиту. Престижний попит. Ажіотажний попит. Пропозиція, закон пропозиції. Функція пропозиції. Детермінанти пропозиції. Крива пропозиції. Зміна пропозиції. Зміна величини пропозиції. Аномальна поведінка виробника. Ринкова рівновага. Надлишок споживача та надлишок виробника. Надлишок. Дефіцит. Закони ринкової рівноваги. Стабільна рівновага. Рівновага за Вальрасом. Рівновага за Маршаллом. Абсолютна, відносна, локальна, глобальна рівновага. Нестабільна рівновага. Напівстабільна рівновага. Ефект вимивання “дешевого” асортименту. Абсолютний дефіцит. Зміна ринкової рівноваги під впливом нецінових чинників. Еластичність. Еластичність попиту. Цінова еластичність попиту. Абсолютно еластичний, абсолютно нееластичний, одиничний, еластичний та нееластичний попит. Еластичність попиту за доходом. Перехресна еластичність попиту. Еластичність пропозиції. Миттєвий, короткостроковий та довгостроковий періоди часу. Фіксація цін державою. Податкове регулювання. Податковий тягар. Перерозподіл податкового тягарю. Ціна попиту. Ціна пропозиції. Точкова та дугова еластичність.

ТЕМА 4. Мікроекономічна модель підприємства [1. С. 96, 103-107]; [2. С. 140-157]; [3. С. 93-107]; [4. С. 144-161]; [5. С. 200-209]

Фірма. Основні типи контрактів: класичний, неокласичний, імпліцитний. Загальні, специфічні, інтерспецифічні ресурси. Основні форми ділових підприємств: індивідуальні фірми, партнерство, корпорація. Державна фірма та фірма, що регулюється. Неприбуткова організація та кооператив. Виробництво. Технологія. Фактори виробництва. Короткотерміновий та довготерміновий періоди. Виробнича функція. Виробнича функція Кобба-Дугласа. Сукупний, середній та граничний продукт змінного фактору. Основні стадії виробництва. Закон спадної граничної продуктивності.

ТЕМА 5. Витрати виробництва [1. С. 113-122]; [2. С. 180-196]; [3. С. 126-141]; [4. С. 190-208]; [5. С. 227-262]

Сукупний, середній та граничний доход. Витрати виробництва. Економічний та бухгалтерський прибуток. Сукупні, середні та граничні витрати. Явні та неявні витрати. Постійні та змінні витрати. Неповернені витрати. Криві сукупних, середніх

та граничних витрат. Крива довгострокових середніх витрат. Причини позитивного та негативного ефекту від масштабу. Структура витрат в миттєвому, короткому та тривалому періодах.

ТЕМА 6. Ринок досконалої конкуренції [1, с. 126-141], [2, С. 197-222], [3, с. 264-305], [4, с. 192-195; 201-207; 221-224], [5, с. 229-259], [6, с. 238-268]

Досконала конкуренція. Сукупний та граничний підходи до визначення оптимальних обсягів випуску. Пропозиція конкурентної фірми у короткотерміновому періоді. Сталість ринкової рівноваги конкурентної фірми. Рівновага конкурентної фірми та галузі у короткотерміновому періоді. Крива ринкової пропозиції на тривалому інтервалі та її можливі конфігурації. Оптимальний обсяг і ціна конкурентної фірми, що максимізує прибуток. Графічне зображення кривої попиту конкурентної фірми, її середнього, сукупного та граничного доходу. Графік кривої пропозиції конкурентної фірми та графік галузевої пропозиції. Точка беззбитковості (критичні точки). Оптимальний обсяг та ціна конкурентної фірми, що мінімізує збитки. Випадок припинення діяльності фірми. Парадокс прибутку. Догранична, гранична та позагранична фірма. “Квазірента”. Умови довгострокової рівноваги фірми.

ТЕМА 7. Механізм функціонування ринків недосконалої конкуренції [1, с. 146-155, 161-166; 172-182], [2, с. 139-157, 162-174; 177-186], [3, с. 92-109, 112-121; 124-139], [4, с. 225-235; 249-267], [5, с. 299-332; 337-368, 385-417; 423-451], [6, с. 460-482, 487-503]

Монополія. Чиста монополія. Природна монополія. Відкрита та закрита монополія. Проста монополія. Адміністративна монополія. Монополія, що застосовує цінову дискримінацію. Крива попиту монополіста. Криві сукупного та граничного доходу. Ціна та обсяг продукції, що забезпечують монополії максимальний прибуток. Мінімізація збитків в умовах чистої монополії. Рівновага фірми-монополіста у довготерміновому періоді. Монополістичне ціноутворення за принципом “витрати плюс”. Цінова дискримінація. Умови та різновиди цінової дискримінації.

Олігополія. Основні ознаки та причини виникнення олігополії. Рішення фірми щодо обсягу виробництва. Негнучкість цін в умовах олігополії. “Ламана” крива попиту. Оптимальний рівень цін та обсягів продажу, що максимізує прибуток олігополіста. Картель. Лідерство в цінах. Ціноутворення за принципом “витрати плюс...”. Рівновага Курно. Дуополія. Модель Курно. Крива контрактів. Рівновага за Нешем. Моделі Бертрана та Штакельберга. Теорія ігор. “Дилема ув’язнених”. Кооперативні та некооперативні ігри. Домінуюча стратегія. Стратегія максиміну. Чиста та змішана стратегії. Гра, що повторюється. Послідовна гра.

Монополістична конкуренція. Характерні риси монополістичної конкуренції. Короткострокова рівновага фірми в умовах монополістичної конкуренції.

Довгострокова рівновага фірми в умовах монополістичної конкуренції.

ТЕМА 8. Ринки факторів виробництва [1, с.187-209], [2, с. 288-346], [3, с. 191-213], [4, с. 279-299; 318-340], [5, с.456-481; 484-509], [6, с. 542-576; 579-626]

Функції ринків факторів виробництва. Цілі та обмеження споживання факторів виробництва. Цінова еластичність попиту на ресурс виробництва. Вартісний граничний продукт та ціна фактора. Основне правило визначення попиту на фактори виробництва. Цінова еластичність попиту на робочу силу. Характеристика досконало конкурентного ринку праці. Граничний вигравш виробника від найманої праці. Попит окремого виробника на працю. Ефекти зміни доходу і заміщення за змін заробітної плати. Криві пропозиції праці, що “вигинаються назад”. Вибір робітника щодо праці і відпочинку. Капітал як ресурс тривалого використання. Позичковий процент. Ставка позичкового процента. Крива попиту та пропозиції на фактори виробництва на досконало та недосконало конкурентному ринку. Залежність між ринком товару та ринком ресурсу щодо обсягів та цін. Економічна рента. Попит та пропозиція на ринку землі. Диференційна рента. Ціна землі. Орендна плата. Монопольна та абсолютна рента.

Змістовий модуль 2. «Макроекономіка»

ТЕМА 9. Макроекономіка як наука. Макроекономічні показники в системі національних рахунків [2, с. 15-94], [6, с. 5-46], [8, с. 221-238], [11, с. 13-5100], [15, с. 5-41], [19, с. 6-22], [26, с. 9-97]

Макроекономіка. Предмет макроекономіки. Ефективність економіки. Повна зайнятість та повний обсяг виробництва. Національна економіка. Економічна система. Агреговані параметри економічної системи. Економічне моделювання. Економічна змінна. Економічна політика.

Базова модель кругообігу. Фінансові ринки. Відкрита економіка. Інвестиції валові, чисті. Проста модель кругообігу. Ускладнена модель. Потік.

Валовий внутрішній продукт. Валовий національний продукт. Чистий національний продукт. Національний доход. Особистий доход. Використовуваний доход. Баланс народного господарства. Система національних рахунків. Імпутована вартість. Економічна операція. Резиденти економіки. Економічна територія. Базова модель кругообігу. Відкрита економіка. Приватна економіка.

Кінцева продукція. Проміжна продукція. Додана вартість. Чистий експорт.

Номінальний ВВП. Реальний ВВП. Індекс цін. Інфлювання та дефлювання ВВП.

ТЕМА 10. Товарний ринок та ринок праці [1, с.272-285]; [2, с. 95-126, 169-189]; [3, с.50-58, 181-191,199-211]; [4, с.76-94]; [5, с.156-175]; [6, с.42-54, 104-123]; [7, с.29-34, 38-50, 110-115]; [8, с. 157-163, 175-192, 195-204]; [9, с. 36-40, 123-125]; [10, с.246-252]; [11, с. 48-61]; [12, с. 261-284]; [13, с. 62-65, 307-324]; [14, 22-28, 63-68, 244-257]; [13, с.253-279]; [15, с. 103-122, 329-345]; [16, с. 141-145].

Сукупний попит. Сукупна пропозиція. Макроекономічна рівновага. Короткострокова рівновага. Довгострокова рівновага. Шок попиту. Шок пропозиції. Стабілізаційна політика.

Ринок праці, його об'єкти та суб'єкти. Заробітна плата номінальна та реальна. Попит на робочу силу. Пропозиція робочої сили. Фактори попиту і пропозиції робочої сили. Економічно активне та економічно неактивне населення. Рівень економічної активності населення. Зайнятість. Повна та раціональна зайнятість. Рівень зайнятості. Політика зайнятості в Україні. Безробіття та його види. Фактичний рівень безробіття. Природний рівень безробіття. Наслідки безробіття. Закон Оукена.

ТЕМА 11. Грошовий ринок. Інфляція [1, с. 208-233, 243-262]; [2, с. 134-168]; [3, с.58-67, 138-157, 245-253]; [4, с. 13-18, 275-329]; [6, с. 131-155]; [7, с. 79-98]; [9, с. 33-36, 98-101, 113-114, 125-127]; [10, с. 252-257, 321-339, 348-352]; [11, теми 5, 6]; [13, с. 182-202, 284-287, 329-388]; [14, с.68-74, 201-218]; [15, с.233-259, 268-282]; [16, с. 118-133, 145-154].

Грошовий ринок. Грошова маса. Грошові агрегати. Депозити. Ліквідність. Попит на гроші. Пастка ліквідності. Пропозиція грошей. Крива LM. Обов'язкові резерви банку. Надлишкові резерви банку. Процентна ставка. Номінальна процентна ставка. Реальна процентна ставка. Депозитний мультиплікатор. Грошовий мультиплікатор. Грошова база. Грошово-кредитна політика. Норма обов'язкового резервування. Операції на відкритому ринку. Облікова ставка.

Інфляція. Дефляція. Дезінфляція. Стагфляція. Рівень інфляції. Темп інфляції. Інфляція попиту. Інфляція пропозиції. Інфляційний податок. Крива Філіпса. Антиінфляційна політика. Коефіцієнт дезінфляційних втрат.

ТЕМА 12. Споживання домогосподарств. Приватні інвестиції [3, с. 76-90, 98-109]; [8, с. 204-215]; [9, с. 62-67]; [11, теми 7, 8]; [14, с.77-97]; [13, с. 98-135]; [14, с.77-88]; [15, с. 171-178]; [16, с. 82-88, 92-95].

Споживання. Заощадження. Кейнсіанські функції споживання та заощадження. Середні схильності до споживання та до заощадження. Граничні схильності до споживання та до заощадження. Ефект заощаджень. Недоходні фактори споживання та заощадження. Моделі поведінки споживача.

Інвестиції. Рівень інвестування. Структура інвестування. Валові та чисті інвестиції. Автономні та індукційовані інвестиції. Акселератор. Неокласична

модель інвестицій. Інвестиційний попит. Фактори інвестиційного попиту. Віддача від інвестицій. Очікувана норма чистого прибутку. Ринок позичкових коштів: зв'язок заощаджень та інвестицій. Національні заощадження. Процентна ставка номінальна і реальна.

ТЕМА 13. Сукупні витрати і ВВП [1]; [2, с.162-218]; [3, с.114-137]; [4, с.71-111]; [6, с.121-138]; [7, с. 61-75]; [8, с.219-252]; [11, с. 67-83, 110-112]; [12, с. 294-309]; [13, с. 221-252]; [14, с. 69-81]; [15,с.123-147]; [17, с. 202-220]; [16].

Сукупні витрати. Заплановані витрати. Фактичні витрати. Рівноважний обсяг виробництва. Мультиплікатор автономних витрат. Простий податковий мультиплікатор. Гранична схильність до імпорту. Рецесійний розрив. Інфляційний розрив. Фіскальна політика. Державні видатки. Податки. Гранична податкова ставка. Дискреційна фіскальна політика. Автоматична фіскальна політика. Автоматичні (вмонтовані) стабілізатори.

ТЕМА 14. Держава в системі макроекономічного регулювання [1]; [2, с. 453-494]; [3, с. 212-228]; [4, с. 71-111]; [5]; [6, с. 139-163]; [7, с. 61-75]; [8, с. 219-252]; [11, с. 66-90]; [12, с. 294-309]; [13, с. 402-417]; [14, с. 81-90];[15, с. 170-183, 189-192]; [17, с. 202-220]; [19].

Державне регулювання економіки. Бюджетне сальдо. Бюджетний дефіцит. Фактичний дефіцит. Структурний дефіцит. Циклічний дефіцит. Бюджетний профіцит. Державний борг. Внутрішній державний борг. Зовнішній державний борг. Обслуговування боргу. Тягар боргу. Боргова криза. Соціальна політика. Бідність. Межа бідності. Рівень бідності. Глибина бідності. Крайня форма бідності.

ТЕМА 15. Економічна динаміка [2, 305-358]; [3, с. 47-50, 329-352]; [6, с. 190-209]; [7, с. 27-29, 135-148]; [11,с. 41-43, 138-158]; [12, с. 244- 246, 470-489]; [13, с. 141-181, 296-307]; [14, с.105-119]; [15, с.264-285].

Коливання ділової активності. Економічний цикл. Економічне зростання. Екстенсивне зростання. Інтенсивне зростання. Темп росту ВВП. Темп приросту ВВП. Золоте правило нагромадження. Загальна економічна рівновага

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид заняття	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість годин				Бали
			лек	сем	прак	срс	
<i>Змістовий модуль 1 «Мікроекономіка»</i>							
1	Практичне заняття 1	Тема 2 Аналіз поведінки споживача	-	-	2	-	5,7
	Самостійна робота	Опрацювати питання теми, вивчити глосарій, виконати тести на порталі по темам 1 «Предмет і метод мікроекономіки» та по темі 2	-	-	-	12	2
2	Лекція 1	Тема 3. Попит, пропозиція, їх взаємовідносини	2	-	-	-	1,4
	Практичне заняття 2	Тема 3. Попит, пропозиція, їх взаємовідносини	-	-	2	-	5,0
	Самостійна робота	Опрацювати питання теми, вивчити глосарій, виконати тести на порталі по темі 3	-	-	-	12	2
3	Практичне заняття 3	Тема 6. Ринок досконалої конкуренції	2	-	-	-	6,5
	Самостійна робота	Опрацювати питання теми, вивчити глосарій, виконати тести на порталі по темам 4 «Мікроекономічна модель підприємства», темі 5 «Витрати виробництва» та темі 6	-	-	-	12	2
4	Лекція 2	Тема 7. Механізм функціонування ринків недосконалої конкуренції	2	-	-	-	1,4
	Практичне заняття 4	Тема 7. Механізм функціонування ринків недосконалої конкуренції	-	-	2	-	4,3

	Самостійна робота	Опрацювати питання теми, вивчити глосарій, виконати тести на порталі по темі 7	-	-	-	12	2
5	Практичне заняття 5	Тема 8. Ринки факторів виробництва	2	-	-	-	5,7
	Самостійна робота	Опрацювати питання теми, вивчити глосарій, виконати тести на порталі по темі 8	-	-	-	12	2
6, 7	ПМК 1						10
Всього за змістовий модуль 1 – 74 год.			4	0	10	60	50
Змістовий модуль 2 «Макроекономіка»							
8	Лекція 3	Тема 9. Макроекономіка як наука. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	2	-	-	-	1,4
	Практичне заняття 6	Тема 9. Макроекономіка як наука. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	-	-	2	-	4,0
	Самостійна робота	Опрацювати питання теми, вивчити глосарій, виконати тести на порталі по темі 9	-	-	-	12	2,0
9	Практичне заняття 7	Тема 10. Товарний ринок та ринок праці	-	-	2	-	5,4
	Самостійна робота	Виконати практичні завдання до самостійної роботи по темі 10	-	-	-	12	2,0
10	Лекція 4	Тема 11. Грошовий ринок. Інфляція	2	-	-	-	1,4
	Практичне заняття 8	Тема 11. Грошовий ринок. Інфляція	-	-	2	-	4,0
	Самостійна робота	Опрацювати питання теми, вивчити глосарій та виконати тести на порталі по темі 11	-	-	-	12	2,0
11	Практичне заняття 9	Тема 12. Споживання домогосподарств. Приватні інвестиції	-	-	2	-	5,4

	Самостійна робота	Опрацювати питання теми, вивчити глосарій та виконати тести на порталі по темі 12	-	-	-	12	2,0
12	Лекція 5	Тема 13. Сукупні витрати та ВВП	1	-	-	-	3
		Тема 14. Держава в системі макроекономічного регулювання	1	-	-	-	
	Практичне заняття 10	Тема 13. Сукупні витрати та ВВП	-	-	1	-	5,4
		Тема 14. Держава в системі макроекономічного регулювання	-	-	1	-	
	Самостійна робота	Опрацювати питання теми, вивчити глосарій та виконати тести на порталі по темам 13,14 та по темі 15 «Економічна динаміка»	-	-	-	12	2,0
13,14	ПМК 2						10
Всього за змістовий модуль 2 – 76 год.			6	0	10	60	50
Всього з навчальної дисципліни – 150 год.			20	0	20	110	100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Мікроекономіка: сутність, функції. Методи мікроекономічного аналізу.
2. Економічні потреби. Благо та його різновиди. Класифікація економічних благ.
3. Проблема економічного вибору. Крива виробничих можливостей та її особливості.
4. Попит: сутність, функція, закон. Зміна попиту та величини попиту.
5. Пропозиція: сутність, функція, закон. Зміна пропозиції та величини пропозиції.
6. Ринкова рівновага: сутність, закони. Основні види ринкової рівноваги.
7. Еластичність попиту: сутність, розрахунок, основні види.
8. Еластичність пропозиції: сутність, розрахунок, основні види.
9. Цінове регулювання ринку державою: сутність та наслідки.
10. Податкове регулювання ринку державою: сутність та наслідки.
11. Поведінка споживача в категоріях кривих байдужості.
12. Концепція рівноваги споживача в термінах граничної корисності.
13. Поняття і параметри виробничої функції. Основні стадії виробництва.

14. Доход та витрати: сутність, види, основні показники.
15. Взаємозв'язок витрат в короткостроковому та довгостроковому періодах.
16. Найпростіша модель поведінки фірми.
17. Пропозиція конкурентної фірми у короткостроковому періоді.
18. Діяльність конкурентної фірми у довгостроковому періоді.
19. Попит, сукупний та граничний доход в умовах чистої монополії. Монопольна рівновага.
20. Монополістичне ціноутворення: цінова дискримінація.
21. Модель монополістичної конкуренції: сутність, характерні риси.
22. Короткострокова та довгострокова рівновага фірми в умовах монополістичної конкуренції.
23. Олігополія: сутність, ознаки, причини виникнення.
24. Моделі встановлення рівноваги на ринку олігополії.
25. Теорія ігор
26. Ринок факторів виробництва в умовах досконалої та недосконалої конкуренції.
27. Заробітна плата як ціна використання праці: сутність, види, вплив на оптимальний рівень праці.
28. Особливості формування пропозиції праці.
29. Капітал як ресурс тривалого використання. Формування рівноваги на ринку капіталу.
30. Особливості функціонування ринку землі.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

1. Предмет макроекономіки, її об'єкти та суб'єкти.
2. Функції та методи макроекономіки
3. Історія розвитку макродосліджень
4. Розвиток систем національного рахівництва
5. Основні показники Системи національних рахунків.
6. Роль цін в обчисленні макропоказників
7. Сукупний попит та його чинники
8. Сукупна пропозиція та її характеристика
9. Рівновага моделі AD-AS та її зміни
10. Особливості ринку праці та формування його рівноваги
11. Зайнятість та безробіття як явища ринку праці та їх наслідки
12. Особливості функціонування грошового ринку
13. Грошово-кредитне регулювання економіки
14. Сутність, види та чинники інфляції
15. Наслідки інфляції та антиінфляційна політика
16. Споживання та заощадження як складові доходу
17. Моделі поведінки споживача в макроаналізі
18. Сутність та структура інвестування
19. Чинники інвестиційного попиту

20. Кейнсіанські моделі «витрати - випуск» та «інвестиції - заощадження»
21. Модель «витрати – ін’єкції» та модель мультиплікатора витрат і податків
22. Роль держави у змішаній економіці
23. Ефективність бюджетно-податкової та монетарної політики
24. Соціальна політика держави та її значення
25. Участь країни в міжнародних економічних відносинах
26. Теорії міжнародної торгівлі
27. Зовнішньоторговельна політика держави
28. Валютний ринок та валютна політика
29. Коливання ділової активності та загальна макроекономічна рівновага
30. Моделі економічного зростання та проблеми його забезпечення

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання, які використовуються в процесі проведення лекційних та практичних занять з навчальної дисципліни ЕТ: лекції з використанням мультимедійних презентацій, робота в малих групах, виконання проблемних завдань, розв’язування задач.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Базилінська О.Я. Мікроекономіка : навчальний посібник / За ред. О.Я. Базилінської. Вид-ня 2-ге, перероб. та доп. – К : «Центр навчальної літератури», 2005 – 352 с.
2. Козакова О.М. Макроекономіка : підручник / О.М. Козакова, Е.М. Забарна. – Херсон : Олді-плюс, 2018. – 428 с.
3. Макаренко М.І. Макроекономіка : підручник / М.І. Макаренко, Т.О. Семененко, Ю.М. Петрушенко. – 2-ге вид., переробл. – Суми : Сумський державний університет, 2021. – 307 с.
4. Макаренко П.М. Мікроекономіка : навчальний посібник / П.М. Макаренко, Т.В. Попова, О.О. Васильченко. – Мелітополь : «Люкс», 2013. – 432 с.
5. Макаренко П.М. Мікроекономіка : збірник тестових завдань : навчальний посібник / П.М. Макаренко, Т.В. Попова, О.О. Васильченко. – Мелітополь: «Люкс», 2014. – 432 с.
6. Макаренко П.М. Мікроекономіка. Практикум : навчальний посібник / П.М. Макаренко, Т.В. Попова, О.О. Васильченко. – Мелітополь : Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2018. – 457 с.
7. Макроекономіка : навч. посіб. / за ред. проф. С.І. Архієреєва – Х : Видавництво Іванченка І.С., 2019. – 216 с.
8. Макроекономіка: базовий електронний текст лекцій. [Електронний ресурс] / Укладачі: проф. Малий І.Й., проф. Радіонова І.Ф., доц. Куценко Т.Ф., доц. Федірко Н.В. та ін. – К.: КНЕУ, 2017 – 200 с. Режим доступу:

http://feu.kneu.edu.ua/ua/depts4/mdu/disciplines_of_bachelor_level_mdu/macroeconomis/

9. Мікроекономіка : підручник / За ред. В. Д. Базилевича. Вид-ня 2-ге, перероб. та доп. – Київ : «Знання», 2008. – 679 с.
10. Піндайк Р., Рубінфелд Д. Мікроекономіка / Р. Піндайк, Д. Рубінфелд. – К.: «Основи», 1996. – 646 с.
11. Посилкіна О. В., Баєва О. І. Макроекономіка. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти, які навчаються за економічними спеціальностями. – Х. : НФаУ, 2018. – 227 с.

Допоміжна

1. Азьмук Н.А. Цифрова зайнятість у системі регулювання національної економіки. *Проблеми економіки*. 2020. №1. С. 52–58. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-1-52-58>
2. Аксьонова І.В. Статистичне оцінювання тиску на ринку праці України. *Проблеми економіки*. 2019. №4. С. 33–40. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-4-33-40>
3. Гриценко А., Бандура О. Чинники та особливості сучасної інфляційної динаміки. *Економічна теорія*. 2020. № 1, с. 77-93
4. Базилевич В.Д., Гайдай Т.В., Нестеренко О.П. Актуальний дискурс економічної науки: парадигмальні зрушення в економічній теорії ХХІ століття. *Економічна теорія*. 2018; 1:95-113
5. Бандура О.В. Циклічність як форма поєднання стабільності та нестабільності в економічному розвитку. *Економіка та прогнозування*. 2019; 4:7-23 <https://doi.org/10.15407/eip2019.04.007>
6. Бившев Р.О., Листопадов А.О. Інфляція та її вплив на економіку України. *Вісник економічної науки України*. 2019. № 2 (37). С. 3-7. doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2019.2\(37\).3-7](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2019.2(37).3-7)
7. Бойко С. В., Гошовська В. В., Масалітіна В. В. Боргове навантаження на державний бюджет: довгострокові тренди та структурні асиметрії видатків. *Проблеми економіки*. 2020. №1. С. 241–249. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-1-241-249>
8. Бондаревська К. В. Інституційне забезпечення соціальної безпеки на ринку праці: зарубіжний досвід і вітчизняні реалії. *Проблеми економіки*. 2020. №2. С. 382–388. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-2-382-388>
9. Борейко В.І. Як не допустити глибокої рецесії національної економіки. *Вісник економічної науки України*. 2020. № 1 (38). С. 6-9. doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1\(38\).6-9](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1(38).6-9)
10. Вакулич М.М. Глобалізаційні виклики економіки України: діагностування стану інвестиційного клімату як рушійної сили в контексті економічних тенденцій сьогодення. *Вісник економічної науки України*. 2019. № 2 (37). С. 38-43. doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2019.2\(37\).38-43](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2019.2(37).38-43)
11. Дятлова В.В., Положенцева К.В. Зовнішньоекономічна діяльність України: регіональні особливості, тенденції та напрями розвитку. *Вісник економічної науки України*. 2020. № 1 (38). С. 73-78. doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1\(38\).73-78](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1(38).73-78)

12. Жеребило І.В. Соціальна політика держави як регулятор розвитку соціальної сфери: теоретико-методологічні аспекти. *Проблеми економіки*. 2020. №1. С. 283–289. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-1-283-289>
13. Жуков С.А., Зеліч В.В., Сойма С.Ю. Людський капітал в економічній системі сучасного суспільства: механізм формування, інвестиції та перспективи розвитку в Україні. *Вісник економічної науки України*. 2019. № 2 (37). С. 105-109. doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2019.2\(37\).105-109](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2019.2(37).105-109)
19. Задворних С. С. Перспективи існування безготівкового суспільства та роль готівки у світовій фінансовій системі. *Вісник економічної науки України*. 2019. № 2 (37). С. 27-37. doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2019.2\(37\).27-37](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2019.2(37).27-37)
20. Кораблін С.О. Макроекономіка. Підручник: Тема 37. Валютний курс. *Економічна теорія*. 2018; 2:92-119
21. Кузнецова Л.І. Структурні індикатори моніторингу макроекономічних дисбалансів в інвестиційній сфері України. *Економіка і прогнозування*. 2019; 4:56-69 <https://doi.org/10.15407/eip2019.04.056>
22. Кузьмук С.Г. Соціалізація економіки в контексті трансформаційних зрушень в економіці. *Економічна теорія*. 2018; 2:41-58 <https://doi.org/10.15407/etet2018.02.041>
23. Малиновська А.М. Віртуальні валюти: поширення та передумови до визнання. *Вісник економічної науки України*. 2019. № 2 (37). С. 165-169. doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2019.2\(37\).165-169](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2019.2(37).165-169)
24. Мельник В.М., Житар М.О. Банківська система України у функціонуванні фінансового ринку. *Проблеми економіки*. 2020. №1. С. 257–266. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-1-257-266>
25. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник для студентів економічних спеціальностей закладів освіти: У 2 ч. / С. Будаговська, О. Кілієвич, І. Луніна та ін.; За заг. ред. С. Будаговської. – К. : Видавництво Соломії Павличко “Основи”, 2001. – 517 с.
26. Москаленко О.М. Економія та демократія у фіскальній політиці. *Економічна теорія*. 2018; 4:57-78 <https://doi.org/10.15407/etet2018.04.057>
27. Подлесна В.Г. Воєнно-економічні цикли. *Економічна теорія*. 2018; 3:45-58
28. Попадинець Н.М. Структурно-інституційна модель внутрішнього ринку споживчих товарів. *Регіональна економіка*. 2020. №1(95). С. 123-133. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2020-1-13>.
29. Прогнімак О.Д. Неоіндустріальне майбутнє України: сподівання vs перешкоди. *Вісник економічної науки України*. 2020. № 1 (38). С. 16-26. doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1\(38\).16-26](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1(38).16-26)
30. Пушак В.Я., Горбаль Н.І. Інновації як чинник підвищення конкурентоспроможності України. *Вісник економічної науки України*. 2020. № 1 (38). С. 131-137. doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1\(38\).131-137](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1(38).131-137)
30. Сердюк О.С., Петрова І.П. Інституціоналізм як квінтесенція теорії добробуту. *Вісник економічної науки України*. 2019. № 2 (37). С. 14-20. doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2019.2\(37\).14-20](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2019.2(37).14-20)
31. Соколовська О.М. Проблеми зовнішньої торгівлі України та її регіонів у

- контексті світової кризи. *Вісник економічної науки України*. 2020. № 1 (38). С. 97-102. doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1\(38\).97-102](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1(38).97-102)
32. Файчук О.М., Акулович Ю.А. Нова економіка для досягнення цілей сталого розвитку в Україні. *Вісник економічної науки України*. 2019. № 2 (37). С. 21-26. doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2019.2\(37\).21-26](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2019.2(37).21-26)
33. Хохич Д.Г. Таргетування ділового циклу у світлі кейнсіанської традиції: погляд з ХХІ сторіччя. *Економічна теорія*. 2020; 2:82-98
34. Чинники і тренди економічного зростання в Україні [електронний ресурс] : колективна монографія / [Скрипниченко М.І., Кораблін С.О., Жаліло Я.А. [та ін.] ; за ред. М. І. Скрипниченко ; НАН України, Ін-т економіки та прогнозування. – Київ, 2018. – 385 с.
35. Шелудько Н.М. Згортання нетрадиційної грошово-кредитної політики: обмеження і перспективи. *Економічна теорія*. 2019; 4:68-80
<https://doi.org/10.15407/etet2019.04.068>
36. Юрик Я. І Професійна гендерна сегрегація на ринку праці України. *Економіка і прогнозування*. 2019; 4:104-120 <https://doi.org/10.15407/eip2019.04.104>
37. Яременко О.Л. Економічна теорія у сучасному дискурсі. *Економічна теорія*. 2019; 4:93-111
38. Vazhal Iu. The Political Economy of Innovation Development : Breaking the Vicious Cycle of Economic Theory / Iurii Vazhal. – Basingstoke : Palgrave Macmillan, 2017. – 135 p. <http://dx.doi.org/10.1007/978-3-319-54852-4>

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Освітній портал ТДАТУ <https://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=2468>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>